

Grondwettelijk Hof

**PERSBERICHT
ARREST 114/2023**

Het Hof verwerpt het beroep tot vernietiging van het decreet dat de strafmaten voor inbreuken op de Dierenwelzijnswet in het Vlaamse Gewest verhoogt en uniformiseert

Het decreet van het Vlaamse Gewest van 4 februari 2022 voorziet in een verhoging en een gelijkenschakeling van de strafmaten voor inbreuken op de Dierenwelzijnswet. Voor al die inbreuken bedraagt de strafmaat voortaan een gevangenisstraf van acht dagen tot vijf jaar en/of een geldboete van 52 euro tot 100 000 euro (te verhogen met opdecimen).

Vier belangenverenigingen in sectoren die onder de Dierenwelzijnswet vallen en een erkende hondenkweekster vorderen de vernietiging van dat decreet.

Het Hof verwerpt het beroep tot vernietiging. Volgens het Hof schendt het decreet het rechtszekerheids- en evenredigheidsbeginsel niet. In het licht van het gewijzigd maatschappelijk normbesef over dierenwelzijn kon de decreetgever opteren voor een uniforme en verhoogde strafmaat voor inbreuken op de Dierenwelzijnswet. Verder vindt het Hof het bestreden decreet verenigbaar met de vrijheid van handel en nijverheid en met het vrij verkeer van goederen. Ten slotte stelt het Hof dat het bestreden decreet, voor zover de strafverzwaring ook van toepassing is bij inbreuken op het verbod om valse informatie te verspreiden of bedrieglijke publiciteit te voeren voor de verkoop van dieren, geenszins de vrijheid van meningsuiting schendt.

1. Context van de zaak

Het decreet van het Vlaamse Gewest van 4 februari 2022 voorziet in een verhoging en een gelijkenschakeling van de strafmaten voor inbreuken op de wet van 14 augustus 1986 « betreffende de bescherming en het welzijn der dieren » (hierna : de Dierenwelzijnswet). Voor alle inbreuken op die wet bedraagt de strafmaat voortaan een gevangenisstraf van acht dagen tot vijf jaar en/of een geldboete van 52 euro tot 100 000 euro (te verhogen met opdecimen). Daarnaast verhoogt het bestreden decreet de duur van de sluiting van de inrichting waarin de inbreuken werden gepleegd en de duur van het verbod voor een persoon om dieren te houden, die de rechter als bijkomende straffen kan opleggen. Ten slotte wordt de strafmaat verhoogd in geval van herhaling.

Vier belangenverenigingen in sectoren die onder de Dierenwelzijnswet vallen en een erkende hondenkweekster vorderen de vernietiging van het decreet van 4 februari 2022. De vzw « GAIA » komt in de procedure tussen om het bestreden decreet te verdedigen.

2. Onderzoek door het Hof

De verzoekende partijen voeren drie middelen aan.

2.1. Eerste middel

De verzoekende partijen voeren aan dat het bestreden decreet het gelijkheids- en niet-discriminatiebeginsel, het evenredigheidsbeginsel en het rechtszekerheidsbeginsel schendt. Volgens hen leidt de gelijkschakeling en de verhoging van de strafmaten, ongeacht de zwaarte van de inbreuk, tot een niet verantwoorde identieke behandeling van personen die zich in verschillende situaties bevinden. Zij bekritisieren zowel de wijziging van de hoofd- als die van de bijkomende straffen en de recidiveregeling.

2.1.1. De hoofdstraffen

Uit de parlementaire voorbereiding van het bestreden decreet blijkt dat de decreetgever de straffen voor dierenwelzijnsinbreuken heeft willen verhogen omdat de bestaande straffen te laag waren en om een gedragsverandering bij de burgers teweeg te brengen. Met de uniformisering van de strafmaten wenste de decreetgever de strafrechtelijke sanctieregeling te vereenvoudigen en de strafrechter de mogelijkheid te bieden om aangepast te straffen. Volgens het Hof zijn die doelstellingen, net als de bescherming van het dierenwelzijn, legitiem.

Het Hof merkt op dat het bestreden decreet past binnen een gewijzigde maatschappelijke evolutie in het normbesef inzake dierenwelzijn. In het licht van die vaststelling vormt niet alleen een verhoging, maar ook een gelijkschakeling van de strafmaten voor inbreuken op het dierenwelzijn volgens het Hof een pertinente maatregel. Aangezien er een toename is van verplichtingen ter voorkoming van dierenleed en ter bevordering van het dierenwelzijn en er niet steeds een strikte opdeling kan worden gemaakt tussen de verschillende inbreuken naargelang hun ernst, kon de decreetgever van mening zijn dat het aangewezen was om een enkele strafmaat met een voldoende ruime marge tussen de bovengrens en de benedengrens te bepalen, om de rechter de mogelijkheid te bieden de straf aan te passen aan de ernst van het misdrijf.

Het Hof is van oordeel dat het bestreden decreet geen onevenredige gevolgen heeft. De strafrechter is immers in ieder geval ertoe gehouden om het evenredigheidsbeginsel te eerbiedigen. Bovendien kan de rechter hetzij een gevangenisstraf hetzij een geldboete opleggen. Verder kunnen inbreuken op de Dierenwelzijnswet ook administratief worden afgehandeld. Ten slotte blijven de bestaande mogelijkheden om de straf te individualiseren gelden, zoals het opleggen van een werkstraf of een autonome probatiestraf of het verminderen van de straf in geval van verzachtende omstandigheden.

2.1.2. De bijkomende straffen

Het bestreden decreet verhoogt de maximumduur van de bijkomende straffen van de sluiting van de inrichting en van de ontzegging van het recht om dieren te houden naar vijf jaar.

Volgens het Hof vertonen beide straffen een band met de gepleegde inbreuk en kunnen zij bijdragen aan de bewustwording door de dader. Het Hof oordeelt dat het in het licht van de algemene doelstelling van het bestreden decreet, pertinent is om ook de strafvorken van de bijkomende straffen te verhogen.

Om dezelfde redenen als die hiervoor in 2.1.1 werden vermeld, hebben de bestreden bepalingen geen onevenredige gevolgen. Specifiek met betrekking tot de bijkomende straffen merkt het Hof op dat de strafrechter niet verplicht is om die straffen op te leggen.

2.1.3. De strafmaat in geval van herhaling

De verzoekende partijen bekritisieren het feit dat het bestreden decreet voorziet in een verdubbeling van de strafmaat bij herhaling.

Aangezien zij doorgaans als een verzwarende omstandigheid kan worden beschouwd en zij getuigt van de ondoeltreffendheid van de eerste straf om de veroordeelde ertoe aan te sporen de wet na te leven, verantwoordt de herhaling volgens het Hof de toepassing van een strengere straf. Gelet op de algemene doelstelling van het bestreden decreet en op de specifieke finaliteit van de bestraffing van herhaling, is het volgens het Hof pertinent om niet alleen de strafmaten die van toepassing zijn op het eerste strafbare feit, maar ook de strafmaten in geval van herhaling te verhogen. Om dezelfde redenen als die hiervoor onder 2.1.1 werden vermeld, hebben de bestreden bepalingen geen onevenredige gevolgen.

Het Hof besluit dat het eerste middel niet gegrond is.

2.2. Tweede middel

Volgens de verzoekende partijen ontraden de strengere straffen hen om een activiteit in de dierensector op te starten of voort te zetten, waardoor het bestreden decreet zowel de vrijheid van handel en nijverheid als het vrij verkeer van goederen schendt.

Artikel 6, § 1, VI, derde lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen waarborgt de vrijheid van handel en nijverheid. Die vrijheid is evenwel niet absoluut. De vrijheid van handel en nijverheid is slechts geschonden wanneer er geen enkele noodzaak bestaat voor de beperking of indien die beperking onevenredig is met het nagestreefde doel.

Hoewel de straffen slechts van toepassing zijn wanneer wordt gehandeld in strijd met de bepalingen van de dierenwelzijnswetgeving, kan het bestreden decreet volgens het Hof worden gezien als een beperking van de vrijheid van handel en nijverheid van de personen die op beroepsmatige wijze dieren houden of verhandelen. Onder verwijzing naar wat vermeld is onder 2.1.1, is het Hof evenwel van oordeel dat die beperking van de vrijheid van handel en nijverheid pertinent en evenredig is met het nagestreefde doel.

Het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie verbiedt kwantitatieve in- en uitvoerbeperkingen op het vrij verkeer van goederen en alle « maatregelen van gelijke werking » tussen de lidstaten. Volgens het Hof van Justitie van de Europese Unie is een maatregel van gelijke werking elke nationale maatregel die het intracommunautaire handelsverkeer kan belemmeren.

Zonder dat het nodig is om na te gaan of het bestreden decreet als een dergelijke maatregel van gelijke werking kan worden beschouwd, kan het volgens het Hof in elk geval worden gerechtvaardigd op grond van de doelstelling tot bescherming van het dierenwelzijn. Om dezelfde redenen als die vermeld in 2.1.1, voert het bestreden decreet geen onevenredige strafmaten in.

Het tweede middel is derhalve niet gegrond.

2.3. Derde middel

Volgens de verzoekende partijen schendt het bestreden decreet de vrijheid van meningsuiting, in zoverre het de strafverzwaring die het invoert ook toepast op inbreuken op de publiciteitsregelingen die zijn bepaald in de Dierenwelzijnswet.

Artikel 19 van de Grondwet en artikel 10 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens waarborgen de vrijheid van meningsuiting. Die vrijheid is ook van toepassing op reclame.

De dierenwelzijnswetgeving verbiedt de verkoper van een dier om valse informatie te verstrekken en om bedrieglijke publiciteit te voeren voor de verkoop van een dier. Daarnaast verbiedt zij eveneens het maken van reclame met het oog op het verhandelen van bepaalde diersoorten zoals honden en katten, tenzij het gaat om advertenties in vaktijdschriften of wanneer de reclame wordt gemaakt door personen die een erkenning hebben. Een inbreuk op deze regels wordt ook bestraft met verhoogde strafmaten.

Volgens het Hof vormt het bestreden decreet een inmenging in de vrijheid van meningsuiting, die evenwel gerechtvaardigd is. Die publiciteitsregelingen zijn immers onlosmakelijk verbonden met de andere bepalingen van de Dierenwelzijnswet die beperkingen stellen aan het verhandelen van dieren. In het licht van het gemeenschappelijke oogmerk van alle handelsvoorwaarden om het dierenwelzijn te waarborgen, kon de decreetgever van mening zijn dat het niet aangewezen was om bij het voorzien van een strengere bestraffing te differentiëren tussen de handelsvoorwaarden onderling.

Om de redenen die onder 2.1.1 werden vermeld, beperkt het bestreden decreet de vrijheid van meningsuiting niet op een onevenredige wijze. Het Hof verwijst ook hier naar de mogelijkheid van een administratieve afhandeling, die volgens de parlementaire voorbereiding op dit ogenblik al wordt gebruikt voor inbreuken op de publiciteitsregelingen alsook op de mogelijkheden tot individualisering van de straf.

Het derde middel is bijgevolg niet gegrond.

3. Besluit

Het Hof verwerpt het beroep.

Het Grondwettelijk Hof is het rechtscollege dat waakt over de inachtneming van de Grondwet door de verschillende wetgevers in België. Het Hof kan wetten, decreten en ordonnanties vernietigen, ongrondwettig verklaren en schorsen wegens schending van een fundamenteel grondrecht of een bevoegdheidverdelende regel.

Dit persbericht, opgesteld door de cel « media » van het Hof, bindt het Grondwettelijk Hof niet. De [tekst van het arrest](#) is te vinden op de webstek van het Grondwettelijk Hof.

Contactpersonen voor de pers : [Frank Meersschaut](#) | 0475/325.218 | [Tim Souverijns](#) | 02/500.12.21

Volg het Hof via Twitter [@ConstCourtBE](#)